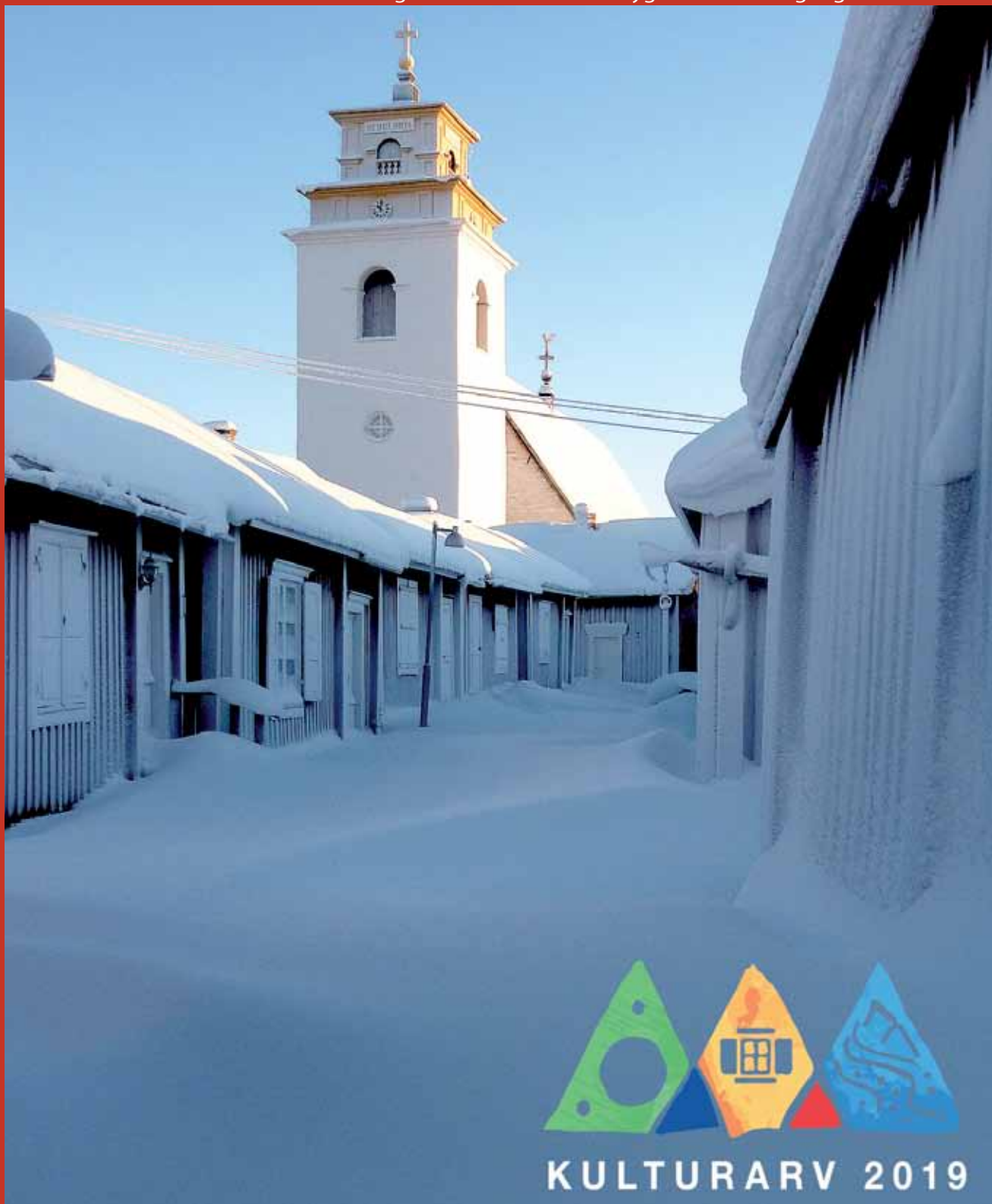

hembyggen **i norr**

Medlemstidning för Norrbottens hembygdsförbund Årgång 41 - Nr 1-2019

KULTURARV 2019

Aktiviteter under Kulturarv 2019
Sörbyn-Sundsnäs hembygdsförening håller samman byn
Glöm inte förbundets årsmöte!

Redaktör'n

Så var det dags för årets första nummer av Hembygd i norr. Vi har planerat in fyra nummer detta år med anledning av Kulturarv 2019 med alla kommande aktiviteter.

En sak som ligger mig varmt om hjärtat är Bygdespeglarna från 1951-53 och dess omfattande arkiv. Att sitta och läsa dessa uppsatser som barnen skrev och alla dess fantastiska teckningar om livet i stad och landsbygd, bara detta är ett kulturarv värt att bevara men även på något sätt lyfta fram barnens tankar och teckningar i ett samlat medium.

Ibland undrar jag hur det sen gick för dessa barn när dom lämnade den trygga skolan och arbetslivet stod för dörren. Samhällsomvandlingen var dock i full gång, folkhemmet byggdes upp och människor sökte sig till lönearbete, kanske främst för Norrbottens del vid industrietableringarna i malmfälten och kusten. Vi får heller inte glömma strukturomvandlingen i Tornedalen inom jord - och skogsbruket på 1960-talet

med ett otillräckligt alternativt näringsliv och stora barnkullar som inte kunde få sin försörjning i hembygden.

Hur gick det sen för dessa barn som medverkade i Bygdespeglarna 1951-53, många bör idag vara i hög ålder men deras barndomsminnen finns på Norrbottens arkivcentrum.

Vi har i år dragit igång projektet Kulturarv 2019 och intresset är över förväntat och även kreativiteten ute bland länets hembygdsrörelse. För min del skall det bli intressant och roligt att komma ut och träffa alla de föreningar som anmält någon aktivitet och som i slutändan utmynnar i artiklar i tidningen som ni håller i handen.

Väl mött i sommar
Rolf Johansson, redaktör

I detta nummer

Ordföranden har ordet	3
Bygdespeglarna 1951-1953	4
Inkomna kulturaktiviteter "Kulturarv 2019"	6
"Barskinvainio" - enda soldattorpet i Pajala	8
Åssä hembygdsförsäkringen	9
Sörbyn-Sundsnäs hembygdsförening	10
Nytt från föreningsarkivet	12

Ordinarie styrelseledamöter i Norrbottens Hembygdsförbund 2018/2019

Ordförande:	Karl Petersen, Luleå
V.ordförande:	Brith Fäldt, Svensbyn
Sekreterare:	Ann-Katrine Sämfors, Piteå.
Kassör:	Lars Lindberg, Luleå
Ledamot:	Rolf Johansson, Luleå, Redaktör Hembygd i norr
	Bertil Kero, Pajala
	Gabriella Lönngren, Vuollerim
	Margaretha Lindh, Norrbottens museum, adj.

Redaktion och kontaktinfo

Hembygd i norr, Norrbottens hembygdsförbund, Box 266, 971 08 Luleå.
Plusgiro 437 29 91-2. Bankgiro 5835-1073. Tel vx 0920-24 35 00.

Redaktionskommitté: Rolf Johansson, Luleå, redaktör, Brith Fäldt, Svensbyn
samt Gabriella Lönngren, Vuollerim

Material skickas till Rolf Johansson, roffen.johansson@telia.com.
Tel. 0920-22 15 71 eller 070-329 15 71.

ISSN: 2001-4694

Bild och text om inte annat anges: Rolf Johansson, redaktör

Ordföranden har ordet - Intresset är stort för kulturarvet

Vi är nu igång med projektet Kulturarv 2019. I detta nummer av Hembygd i norr redovisas de möten och aktiviteter som hittills planerats av hembygdsföreningarna i Norrbotten. På sidorna 6 och 7 kan ni läsa mer om detta. Föreningarna är ambitiösa och det kommer att bli mycket gjort

kring kulturarvsåret innan året är till ända.

Intresse för vårt kulturarv är stort. Hembygdsföreningarna är kulturarvets egen folkrörelse, därför är det glädjande att se det stora intresse som finns bland våra medlemmar och anslutna föreningar. Något som också är särskilt roligt är att de är många som vill samarbeta med oss i projektet. Vi riktar ett stort tack till Region Norrbotten, Norr-

bottens museum, Norrbottens Föreningsarkiv, Studieförbundet Vuxenskolan och Hushållningssällskapet.

"Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppet för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsrörelsen skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer."

Ovanstående citat är hämtat ur Sveriges Hembygdsförbunds grundsyn. En grundsyn som jag gärna ansluter mig till. God fortsättning på Kulturarvsåret 2019!

Karl Petersen
Ordförande

Årsmötet är den 4 maj i Ytterbyn, Kalix

I år har vi förlagt årsmötet till Ytterbyns hembygdsförenings återuppbygda hembygdsgård.

Skriv in i almanackan: 4 maj 2019.

OBS! Kallelse skickas ut i början av april med vanlig post.

Möteshandlingarna kommer att finnas tillgängligt vid årsmötet.

Bygdespegeln – en tävling för Norrbottens barn 1951-1953

Syftet var att höja intresset för och kunskapen om den egna bygden, men även att samla in berättelser och lärdom om det förflutna, nu när den moderna tiden knackade på dörren. Resultatet blev ett livfullt och fascinerande lapp-täcke av uppsatser, skrivna och illustrerade av Norrbottens skolbarn från norr till söder, öst till väster – framför allt på landsbygden. Bygdespegeln är ett material som är lätt att ta till sig – stor möda och omtanke har lagts ner i de allra flesta uppsatser, som ofta är fint illustrerade med barnens egna teckningar, tidningsklipp och fotografier. Böckerna i sig är dessutom mycket olika till utseendet, då en del dekorerats med penna och pensel, andra med tyg och broderier. En pärm är till och med bunden med björknäver – både vackert och med bokstavlig koppling till sin ursprungsort. Det ursprungliga syftet med projektet har helt och klart uppfyllts – resultatet är verkligen en spegling både av sin tid och av den bygd de olika böckerna kommer ifrån, men materialet kan, som så ofta är fallet med arkivalier, i efterhand användas på en mängd olika sätt.

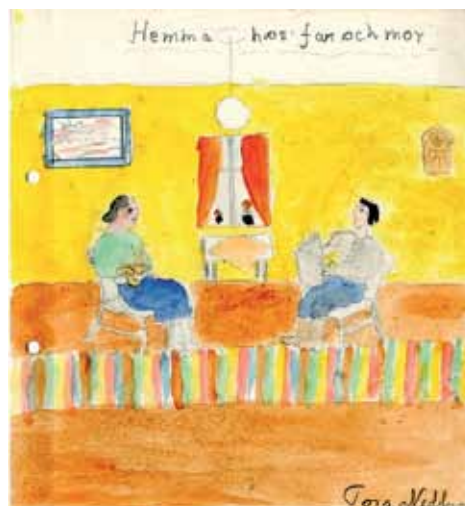
År 1951 presenterade Norrländska Socialdemokraten och Samfundet för hembygdsvård en ny pristävling, riktad till folkskolans lärare och elever. Eleverna skulle i ord och bild skildra sin hembygd med utgångspunkt i tävlingens olika teman, indelade i sju etapper. De vinnande bidragen i varje etapp skulle honoreras och dessutom publiceras i tidningen. Tanken var att få hela bygden engagerad, från barn till äldre. En del skolor medverkade bara i enstaka etapper, men för att vinna slutpriset måste man ha deltagit i minst sex av de sju deltävlingarna.

Syftet var att höja intresset för och kunskapen om den egna bygden, men även att samla in berättelser och lärdom om det förflutna, nu när den moderna tiden knackade på dörren. Resultatet blev ett livfullt och fascinerande lapptäcke av uppsatser, skrivna och illustrerade av Norrbottens skolbarn från norr till söder, öst till väster – framför allt på landsbygden.

Det mesta av materialet är bevarat i Norrbottens museums arkiv, där det upptar fyra hela hyllmeter, men ännu händer det att enstaka uppsatser trillar in till arkivet, från gömmor i skolor eller hemma hos någon inblandad. Över 20 000 sidor ska ha producerats under tävlingens gång, och materialet har sedan visats upp i utställningar och studieverksamhet efter tävlingstidens utgång 1953.

Bygdespegeln är ett material som är lätt att ta till sig – stor möda och omtanke har lagts ner i de allra flesta uppsatser, som ofta är fint illustrerade med barnens egna teckningar, tidningsklipp och fotografier. Böckerna i sig är dessutom mycket olika till utseendet, då en del dekorerats med penna och pensel, andra med tyg och broderier. En pärm är till och med bunden med björknäver – både vackert och med bokstavlig koppling till sin ursprungsort. Det ursprungliga syftet med projektet har helt och klart uppfyllts – resultatet är verkligen en spegling både av sin tid och av den bygd de olika böckerna kommer ifrån, men materialet kan, som så ofta är fallet med arkivalier, i efterhand användas på en mängd olika sätt.

Själv älskar jag att visa upp Bygdespegeln när jag tar emot studiebesök, eftersom det finns något för i stort sett alla i materialet. Femteklassaren av idag suckar beundrande över den vackra handstilen medan bygdeforskaren

hos far och mor, av Tora Nedlund. Bygdespegeln, Niva folkskola, klass 4.

kan hitta spännande muntliga berättelser från just sin egen trakt bevarade via skolbarnens förmedling. Till Allhelgonatider finns spökhistorier att hämta, och för den som älskar hemslöjd har vissa barn stolt nålat fast tygprover vävda av deras mor eller mor- och farmödrar, medan andra beskrivit den fina gamla kistan som någon anfader snickrat ihop. Eftersom materialet är skrivet i början av 1950-talet finns det dessutom fortfarande de som kommer ihåg tävlingen – eller själva varit med!

Temat "Hemma hos far och mor" var uppsatstävlingens andra etapp och pågick fram till mars 1952. Barnen uppmanades då att skildra sitt hem i skrift och bild. Fotografier och teckningar av hus, ladugårdar, möblemang, föremål och förstås människorna i hemmet ger en tydlig bild av ett Norrbotten i förändring. Det moderna boendet håller på att slå igenom, samtidigt som mycket av det gamla lever kvar. Färgglada trasmattor, blommiga tapeter och mönstrade gardiner, blomkrukor i fönstren, köksbänkar i rostfritt stål – allt detta tidstypiskt moderna har barnen fångat upp i sina bilder, men det är samtidigt slående att många hus fortfarande var utan sådant som vi ofta tar för givet, som vatten- och värmeledningar. Ibland finns både elektrisk spis och vedspis i köket, det nya och det gamla sida vid sida med den trebenta kaffekatteln ännu rykande het. Ibland saknas de moderna bekvämligheterna ännu helt, men planer finns för det

—Vår öppna spis, av Asta Keskitalo. Bygdespegeln, Niva folkskola, klass 4.

efterlängade nya. Samma känsla av brytningstid går igenom i skildringarna av arbetet i hemmet, där uppdelningen i manligt och kvinnligt fortfarande är mycket traditionell. Men så plötsligt hittar jag några uppsatser från Svartbyn med titeln "När mamma hade semester". Här skymtar plötsligt den moderna tiden med fritid och husmoderssemestrar fram.

I en annan uppsats beskriver ett skolbarn från Tärendö sin släkts utspridning – en faster i Stockholm, en annan i Luleå, en kusin i gruvan i Gällivare och ytterligare någon i Skåne, långt i exil, innan den stora utvandringen från Tornedalen egentligen påbörjats.

Materialet andas mycket framtidstro, med massvis av exempel på nybyggda eller nyupprustade gårdar och ladugårdar, satsningar på traktorer och moderna maskiner, men blickar ofta tillbaka till "hur det var förr" då barnen intervjuat föräldrar och mor- och farföräldrar. Detta "förr", som alltid skiftar och förändras – idag är det kanske 1950-talet som är vårt förr, det som alltid var "bättre"?

Folkhemmet och det moderna Sveriges födelsetid var just då, när dessa uppsatser skrevs – och till viss del tror jag att skoleleverna var medvetna om det. Att det var en tid av stora förändringar är klart och tydligt även för

—Vårt nya hem, av Berta Lindehag. Bygdespegeln, Niva folkskola, klass 4.

barnen, som när de jämför sin uppväxt, hem och skolgång med föräldrarnas snabbt ser skillnaden. Ändå finns det i mina ögon så mycket av det gamla samhället kvar, med mycket fattigdom och slit. I "Roligt att komma hem" skriver fjärdeklassaren Anna-Greta Ebermark från den lilla byn Nytorp om glädjen i att komma hem från arbetsstugan i Tärendö under skolloven. Hon, liksom många andra i glesbygden, fick lov att bo på skolan.

Melvin Bergman

Eldsjälen och ledaren bakom projektet Bygdespegeln var Melvin Bergman (1907-1966). Bergman, född 23/6 1907 i Avan, Nederluleå, växte upp i ett hem präglad av de svenska folkrörelserna – arbetarrörelsen och kooperationen, väckelsen och nykterhetsrörelsen.

Melvin Bergman var själv en mycket flitig hembygdsforskare och publicerade hundratals artiklar och debattinlägg i hembygds- och kulturfrågor, men även om psykologi och Nordkalotten. Han skrev också uppsatser och en del böcker. Folkundervisningens utveckling, folkrörelsernas uppkomst och bergsbrukets historia var särskilda intresseområden. Melvin Bergman avled på Halmstads lasarett år 1966, 59 år gammal.

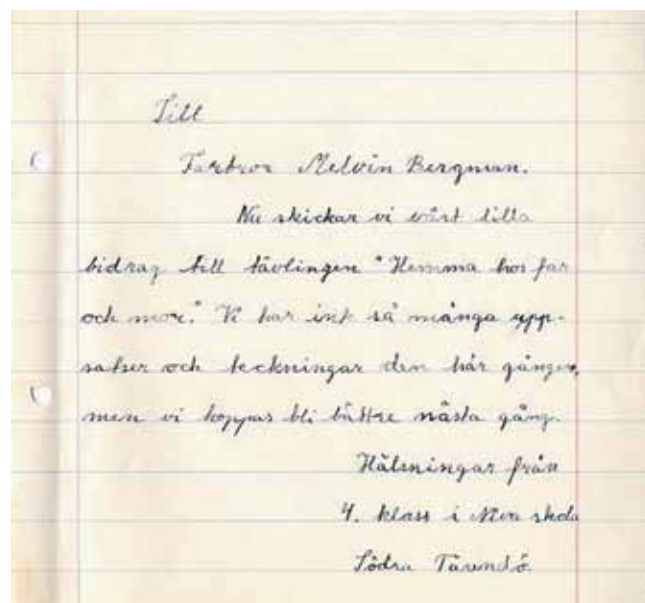
Under åren 1944-1954 var Melvin Bergman ledare för bygdekursverksamheten i Tornedalen, där han reste runt, höll föredrag och startade ett stort antal studiecirkel. Under denna tid blev han även vald till Samfundet för Hembygdsvårds konsulent, med uppgift att främja studiet av hembygden. Tre stora pristävlingar utlystes i detta syfte, varav den sista och mest omfattande var Bygdespegeln.

Vid tangentbordet

Karin Tjernström

Arkivarie vid Norrbottens Arkivcentrum

Artikeln finns att läsa på: <https://kulturmiljonorrbotten.com/2016/11/04/valkommen-hem/>

Kulturarvsaktiviteter som inkommit inför Kulturarvsåret 2019

Alvik-Långnäs hembygdskommitté

Föreningen har som tradition att under onsdagskvällar ordnar man sommarkafé vid deras unika fäbodvall i Alvik. Sång och musik står oftast våra lokala krafter för, fikat med tillhörande godsaker bakas på frivillig väg av våra medlemmar. Stimulansbidraget kommer att användas som guldkant ett par kvällar med artistmedverkan med arvode. Marknadsföring kommer att ske ute i byarna med affischer, sociala medier och kommunens aktivitetskalender.

Tidpunkt: Onsdagar under juli månad

Pålbergets byaförening

Anordnar preliminärt 13 juli grillkväll samt föredrag om byns historia "Fäbodan som blev till by, Pålberget, Piteå kommuns yngsta by". Bygdgården Nyböle skola från 1905 är föreningens punkt i verksamheten. Uppskattningsvis 100 personer kommer att närvara och marknadsföringen med annons i Pitetidningen samt flygblad i byn. **Tidpunkt: 13 juli (preliminärt)**

Vasikkavuoma utvecklings och ekonomisk förening

Enda kvarvarande soldattorp i Pajala kommun, flyttad tillbaka till sin ursprungliga plats.

Under våren 2019 anordnas aktiviteter för allmänheten och guidning. Mer information finns på: www.vasikkavuoma.se. **Tidpunkt: Våren 2019.**

Sattajärvi hembygdskommitté

Hembygdskommitténs knutpunkt är hembygdsgården. Historiearbetet mellan 2014-2019 presenteras och är öppet för alla. I hembygdsgården serveras under sommartid lättare förtäring. Hemvändardag och gudstjänst står på programmet under sommaren 2019.

Hembygdskommittén marknadsför aktiviteten genom annonser och via byns brevlådor samt Facebook.

Tidpunkt: Sommaren 2019 och mer exakta datum kommer senare.

Purnuvaara hembygdskommitté

Visning och föredrag om och kring dokumentationen av bilder från byns människor och historia. Hembygdsgårdarnas dag i samverkan med kringliggande föreningar (4st). Aktiviteterna annonseras i Gällivare annonsblad, Facebook samt affischer i byn. **Tidpunkt: Vår-sommar 2018.**

Ytterbyns hembygdskommitté

Berättarkvällar och öppna möten med föredrag med olika rubriker som exempelvis byns historia och utveckling samt mötesplatser och kulturmiljöer i byn.

Aktiviteterna marknadsföres dels med annonser, Facebook och e-postutskick.

Tidpunkt: Från mitten av februari och framåt.

Arvidsjaur hembygdskommitté

Arbeta fram en utställning kring Arvidsjaur historia med tyngdpunkt på det gamla hembygdsområdet från 1606. Arbeta fram ett informationsblad kring prästgårdsområdet som kan delas ut till besökare. Genomföra guidningar i samband med midsommarfirandet på hembygdsområdet.

Tidpunkt: Huvudsakligen vid midsommarfirandet samt under sommaren många besök på hembygdsområdet.

Blåsmark hembygdskommitté

Berättarkvällar om byns gårdar och historia, sommarfest och aktiviteter i augusti. Traditionell julmarknad.

Tidpunkt: Berättarkvällar under mars, sommarfest augusti och julmarknad december-

Föreningen Piteå museum

Berättarcafé i samverkan med Berättarnätet Labyrint på temen såsom minnen, seder och musik mm. Marknadsföres dels vid Piteå museums hemsida, Facebook, biblioteken, byaföreningar och Piteå gratistidning.

Tidpunkt: Berättarcafét med planerade sex träffar under oktober – november.

Boden-Överluleå hembygdskommitté

Kommer att ta upp en gammal tradition i Boden genom att genomföra en spelmansstämma i samband med att Boden fyller 100 år. Inbjudes spelmän från Norr- och Västerbotten men även uppmärksamma lokala spelmän som levt och verkat i Boden. Aktiviteten annonseras på dels direktutskick till spelmän i AC och BD, annonsering i egna medier samt på Boden kommuns hemsida och Facebook.

Tidpunkt: Lördag 31 augusti 2019.

Norrbottens hembygdskommitté i samarbete med:

REGION NORRBOTTEN

Studieförbundet Vuxenskolan

Hushållnings sällskapet

Matojärvi hembygdsförening

Anordnar traditionsenligt sen 20 år pimpeltävling. Marknadsföres genom annonser i media samt affischer. *Tidpunkt: Påskafton 20 april 2019.*

Nederluleå hembygdsförening

Anordna en guidad tur till den gamla kulturbygden Sunderbyn som var en del i gamla Nederluleå socken. Marknadsföres på föreningens hemsida, brevutskick och anslagstavlor mm. *Tidpunkt: April-Maj 2019.*

Luleå hembygdsförening

Arbeta fram en ny upplaga av "Vandra i Luleås historia" som är mycket uppskattad av besökare, boenden och enskilda. *Tidpunkt: Under 2019.*

Sågfors-Lillkorsträsk byaförening

Anordnar berättarkvällar under våren som dels handlar om flottningen på Piteå älv, Älvsby forskarförening vid ett annat tillfälle där man berättar om Älvsbyns historia. Aktiviteten marknadsföres genom medlemsutskick, anslagstavlor på ICA och Coop. *Tidpunkt: Februari och mars 2019.*

Tväråns intresseförening

Anordnande av traditionsenlig majbrasa. Marknadsföringen sker med flygblad och affischer i byn. *Tidpunkt: Valborgsmässoafton 30 april 2019.*

Edefors hembygdsförening

Anordnar fyra aktiviteter varav den första är bildutställning i Kläppgården. Den andra aktiviteten Öppet hus i Slöjden Hus där man visar upp sina aktiviteter. Tredje aktiviteten Guidning i hembygdsmuseet vid Kläppgården där fil och bilder från Edeforsbygden presenteras. Fjärde aktiviteten kommer att finnas på föreningens sommarcafé vid Laxholmen där en guidad tur på utställningen kring det gamla laxfisket, det gamla stugorna samt naturstigen. Marknadsföringen sker i tidningen Edentytt samt affischer i Harads och byarna i Edeforsområdet.

Tidpunkt: Första aktiviteten 26 februari 2019, andra aktiviteten 27 februari 2019, tredje aktiviteten 22 juni på Kläppgården, fjärde aktiviteten på Laxholmen 21 juni – 4 augusti.

Överkalix hembygdsgille

Hembygdsgille i Martingården, Nybyn, Överkalix. I programmet denna dag tal av någon bygdens son,

musikunderhållning av lokala förmågor, tombola och visning av Martinsgården. Annonser i lokalt annonsblad samt affischer lokalt. *Tidpunkt: 14 juli 2019.*

Pålänge hembygdsförening

Kommer att ha två aktiviteter dels cafékväll med sång på kalixbondska, allsång med lokala musiker och berättelser om bygden. I samarbete med Kalix bygdemålsförening. Platsen är hembygdsgården på Björnholmen. Ett andra arrangemang är en utställning i Pålänge byaskola från slutet av 1800-talet. Där visas foton, bildspel och visning av undervisningsmaterial från olika tider. Samtliga aktiviteter marknadsföres i Kalixbladet, affischer, direktreklam i brevlådor samt föreningens Facebooksida.

Tidpunkt: 5 juli 2019 (Cafékvällen). Skolan mellan juni och november 2019.

Korpikylä hembygdsförening

Tillsammans med andra byaföreningar återställa och restaurera gamla stigar, kärrvägar och vintervägar som använts förr. Detta möjliggör utveckling av vandringscykel o, häst och vagn samt ridvägar för att skapa fler möjligheter för nytt företagande tillsammans. Planering till kulturfest på befintlig rastplats där det serveras mat och dryck. Man anordnar så att det blir lättillgängligt för alla. Marknadsföring genom affischer, tidnings annonser, sociala medi; facebook,instagram köpta annonser *Tidpunkt: Någon dag i augusti.*

Nederluleå hembygdsförening

Anordna buss och studieresa i den gamla kulturbygden Sunderbyn i gamla Nederluleå med kunnig lokalhistorisk guide. Marknadsföring i media och utdelning i brevlådor samt medlemsutskick. *Genomföres under april-maj.*

Suaningi intresseförening

Genomförande av ett forskningsprojekt i byn Suaningis historia samt kartläggning av gårdarna och släkthistoria. Föreningen vill uppmärksamma byns kulturarv och minnen från svunna tider. *Genomföres sommaren 2020, då man anordnar en hemvänderfest och tillika boksläpp.*

**Studieförbundet
Vuxenskolan**

Studieförbundet Vuxenskolan (SV) är ett av Sveriges största studieförbund och erbjuder kreativa mötesplatser som ger människor möjligheter till kunskap, bildning och samhällsengagemang.

Tillsammans med Norrbottens Hembygdsförbund är vi engagerade i Kulturåret 2019. Vi satsar för att nå och engagera ännu fler människor med studiecirklar, kurser och kultur så kontakta oss gärna för att se hur vi kan samverka kring er verksamhet!

"Barskinvainio" - enda soldattorpet i Pajala kommun

Torpet stod på Mäkigården fram till 1980-talet, delvis förfallet men timrimngen i gott skick. Foto: © Norrbottens museum.

Soldattorpet helt återställt på sin ursprungliga plats som enligt uppgift skall vara Wanhatalogårdens mark. Foto: Valfrid Palo.

Soldattorpet som idag är det sista inom Pajala kommun finns det inte mycket skrivet om. I museets handlingar finns den dock dokumenterad bl.a. i en bok under namnet "Skogslandets skatter: kulturhistorisk utredning för Pajala kommun, Norrbottens län av Kaj Bergman, Margareta Nabrink 1984".

Två hemman antas ha försörjt soldattorpet med rotesoldaten Barsk nämligen Wanhatalo-hemmanet och Mäki-hemmanet i Erkheikki. Sista soldaten som bodde i soldattorpet var Johan Henriksson Lampa - Barsk (Aumaaho) *1795 3/8. Soldat Barsk i Erkheikki, Pajala sn 1814-1827, samtidigt husbonde på Aumaaho gård. Han flydde till Norge från hustru och barn 1828 men återkom sedan och bodde inhytt i Juhonpieti. Detta är vad redaktören fått fram.

Som tidigare nämnts har torpet stått på olika platser på Mäki-hemmanet och man beslöt att åter flytta torpet till sin ursprungliga plats intill Wanhatalo-hemmanet som gränsar till Mäki-hemmanet. Detta skedde i mitten på 1980-talet med hjälp av s.k IKS-medel, intensifierade kommunala sysselsättningsstöd. På sin nya plats renoverades torpet till ursprungligt skick och i dag ansvarar Vasikkavuoma Utveckling Ek Förening för drift och underhåll av det gamla soldattorpet men även ansvarar för Naturreservatet Vasikkavuoma med underhåll och myrslätter på den över 200 ha stora myren intill Erkheikki. Soldattorpet är ett kulturarv att vårda och bevara. (Barskinvainio betyder ungefär Barskängen)

Efter flyttningen stod endast murstocken kvar av den anledningen att den skulle kopieras och ny byggas upp i det flyttade soldattorpet. Foto: © Norrbottens museum.

...åsså hembygdsförsäkringen

**Ny styrelse?
Gå utbildning.
Få självriskcheck!**

Kostnadsfri utbildning. Välj mellan
webbkurs och studiecirkel. Självriskcheck
värde 9 300 kr. Läs mer och anmäl er på
sakerforeningsgard.se

"Tack för att vi fått möjligheten att gå en så
intressant kurs. Finns det fler kurser?"

0200-22 00 55 | forsaking@hembygdsforbundet.se
facebook.com/hembygdsforsakringen | hembygd.se

**Bli experter!
Bli belönade!**

Bli experter på att förebygga skador
och ta hand om er hembygdegård. Få
självriskcheck värde 9 300 kr. Välj mellan
webbkurs och studiecirkel. Kostnadsfritt.

Anmäl er idag >>
sakerforeningsgard.se

0200-22 00 55 | forsaking@hembygdsforbundet.se
facebook.com/hembygdsforsakringen | hembygd.se

SÄKER FÖRENINGSGÅRD

Säker föreningsgård är en certifiering och webbkurs för att stimulera riskmedvetenhet och öka kunskaperna inom skadeförebyggande arbete. Föreningar som är medlemmar i Bygdegårdarnas Riksförbund, Sveriges Hembygdsförbund eller Våra Gårdar och har tecknat riksförbundens byggnads- och/eller lösegendomsförsäkring kan bli certifierade som Säker Föreningsgård. Försäkringskansliet i Varberg har utvecklat kursen och för självriskchecken står försäkringsgivaren Länsförsäkringar Halland.

Läs mer på: <http://sakerforeningsgard.se/> och finns även på hembygd.se/norrboten

Sörbyn-Sundsnäs hembygdsförening engagerar hela byn

Skall en bygd hållas levande och attraktiv visar Sörbyn-Sundsnäs byautvecklingsgrupp som är den sammanhållande länken i bygdens aktiviteter och består av representanter för Sörbyn-Sundsnäs Hembygdsförening, Sörbyns IF, Sörbyns Viltområde, Sörbyn-Sundsnäs Fiskeförening, Byamännen i Sörbyn-Sundsnäs samt ortens företagare. Hembygdsföreningen under ledning av Rolf Svanberg har tillsammans med övriga medlemmar dokumenterat lantmuseet och har en livlig välbesökt verksamhet i den gamla skolan som även är hembygdsgrård och bygdens samlingspunkt. Som pricken över i:et fick man till stånd ett halmmuseum i skolbyggnaden, detta tack vare en gåva från bybon Berit Birin som verkat som halmkonstär i byn i drygt 20 år och huserade i gamla konsumbutiken i byn.

Nordens enda halmmuseum Halmens hus, var tidigare i Bengtsfors, Dalsland, men nu finns Nordens andra och dessutom det nordligaste halmmuseet i Sörbyn-Sundsnäs hembygdsförenings regi. Halmkonsten har varit etablerad sen mitten av 1800-talet, kanske då främst i mellersta Sverige, men nu har vi flyttat gränsen norrut till Råneå älvdal och Sörbyn-Sundsnäs. Välkommen på ett besök i halmkonstens värld.

Berit Birin inviger det nordligaste halmmuseet som numera finns i gamla skolan i Sörbyn-Sundsnäs.

Ordföranden Rolf Svanberg om verksamheten::

Vid nationaldagen i år invigdes vårt nya museum av givaren. Vi kallar museet för "Berits Halmmuseum" efter att Berit Birin, en konst och hantverkskunnig dam från byn.

Föremålen, ett tusental, är tillverkade i huvudsak av givaren själv eller hennes vänner.

Ett sevärt museum, som finns på endast två platser i hela världen, i SÖRBYN och i Dalsland.

Sörbyn-Sundsnäs hembygdsförening har från Bodens kommun rönt stor uppskattning under året.

Föreningen tilldelades Bodens kommuns KULTURPRIS 2018 som första ideella förening, utsedd bland 46 andra kulturföreslagna kandidater. Vi är mycket stolta över utnämningen.

Under året har vi i föreningen aktivt arbetat för att erbjuda medlemmar/sympatisörer, en mångfald av olika aktiviteter, som föredrag, bildvisningar, kafékvällar, middagar, studiecirkel.

Hembygdsdag/Nationaldag är en av föreningens arrangemang, då vi inbjuder någon gammal skolelev,

Halmmuseet i gamla skolan.

kyrkoherde, kommunpolitiker, kommunal tjänsteman, landshövding, att framföra ett "nationaldagstal" till besökarna.

Dagen kan vidare bestå att vi visa olika äldre verktyg/maskiner i aktion, ex. spelk för takspån, tröskverk, råoljemotor m.m.

Andra arrangemang som vi har är veteranbilsutställningar, hantverksförsäljning och naturligtvis fika och hamburgeri.

Eftersom föreningen har ett museum med föremål från tidigare århundraden, visas även det under dagen, men är även tillgängligt för visning året runt vid beställning.

Föreningen lierar sej med alla andra byaföreningar till en byaintressegrupp för att utveckla området och har för det nedlagda arbetet tilldelats utmärkelsen "ÅRETS BY" 2019 som mottogs vid sista kommunfullmäktige sammanträdet 2018.

Idrottsföreningen på orten äger en mindre serveringskiosk som vi bemannat under sommaren. Där har vi serverat fika och andra godsaker till badande och andra besökare. Mycket trevligt och uppskattat under den varma sommaren.

Midsommarfirandet i Sörbyparken har hembygdsför-

Rolf Svanberg, Berit Birin, Lisbeth Lind Svanberg, Rakel Groth, Helena Selberg, Håkan Nilsson och Kenth Sundberg tog emot Årets Kulturpris från Bodens kommun.

Badstrandens kristallklara, rena vatten har lockat till sig bygdens människor så länge någon kan minnas, den invigdes redan 1937.

eningen ansvarat för under året. Dit vallfärdar bygdens unga och gamla för att dansa runt midsommarstången, umgås och fika.

Föreningsstyrelsen har anammat Hembygdsförbundets önskan om att redovisa nedlagd ideell tid och styrelsen har under året nedlagt 4300 arbetstimmar och kunnat glädja sig åt att lokalen använts 145 tillfällen och av c:a 3.300 besökare.

Vi önskar många besök från Hembygdsföreningar i länet, men även från hela landet!

Vår hemsida; www.sorbyn-sundsns.se

Face Book: [sörbyn-sundsns hembygdsförening](https://www.facebook.com/sorbyn-sundsns-hembygdsforening)

Text och foto: Rolf Svanberg

Midsommarfirandet lockar många besökare från närliggande byar.

Hembygdsföreningens grand oldies, Lisbeth och Rolf Svanberg framför kiosken vid badstranden.

Studiebesök

Med våren kommer takdropp och fler besökare tinar fram. Under fjolåret besökte fler än 1100 personer Arkivcentrum Norrbotten, vilket är ett nytt rekord! Arkivens dag i november lockar ofta många besökare, men även studenternas uppsatsforskande på hösten höjer besöksantalet.

Våren är annars högtid för våra omtäckta studiebesök här på Arkivcentrum. Vi tar gärna emot fler bokningar! Här kan ni hitta matnyttiga historiska dokument om era hembygder. Och om ni vill kombinera ett arkivbesök med att även kika på gamla föremål så bokat vi in en visning av Norrbottens museums föremålsmagasin på samma gång.

Vi rekommenderar att gruppen inte är större än 15 personer. Arkivvisningen räknar vi med tar ca 40 minuter till en timme, likaså visningen av föremålen. Besöket är helt gratis. Det finns också möjlighet att stanna kvar i forskarsalen för att själv botanisera bland framplockat arkivmaterial. Liksom Börje Olssons konditori säljer fika och lunch fram till klockan

15 på eftermiddagarna. Gratis parkering finns i anslutning till huvudingången vid Björkskatans hälsocentral.

Ring med fördel minst två veckor i förväg och boka in ditt besök så vi hinner förbereda det på bästa sätt. Arkivarierna Ida Lejon vid Norrbottens Föreningsarkiv och Karin Tjernström vid Norrbottens museums arkiv håller i visningarna. Dessa sker helst på tisdagar mellan kl. 10-15.

Kontakt: telefonnummer 0920-24 35 80, e-post arkivcentrum@norrboten.se

Varmt välkomna hälsar personalen vid Arkivcentrum Norrbotten!

Föreläsning

Den 24 april håller Norrbottens föreningsarkiv sitt årsmöte. I samband med årsmötet planeras alltid in ett gratis föredrag eller programpunkt av något slag. Denna gång blir det en föreläsning om den socialistiska agitatorn Kata Dahlström och hennes kopplingar till Norrbotten under första hälften av 1900-talet. Föreläsare är historiedocenten och f.d. journalisten Gunnela Björk som också författat biografen Kata Dahlström – Agitatorn som gick sin egen väg.

Missa inte denna föreläsning! Mer information om plats och tid meddelas via tidningsannonser när det närmar sig. Så håll utkik.

Ni är varmt välkomna även på detta.

Kontakta oss gärna före besök:

Telefon: 0920-719 45, 0920-24 35 80

E-post: arkivcentrum@norrboten.se

